

Bruxelles, le 14 mai 1996

CSF/96/M.Fin./96.1.

AVIS DE LA SECTION "INSTITUTIONS ET MARCHES
FINANCIERS" CONCERNANT LA LIBRE PRESTATION DE SERVICES
SUR LES MARCHES FINANCIERS

Lors des réunions de la Section du 12 février et du 4 mars, les membres ont jugé utile d'attirer, globalement, l'attention de Monsieur le Ministre des Finances sur quelques problèmes qui peuvent surgir en rapport avec la libre prestation de services sur les marchés européens, et en particulier sur les marchés belges.

Le droit à la libre prestation de services pour les intermédiaires financiers constitue sans doute un élément essentiel dans la réalisation du Marché intérieur européen. Dans ce cadre, la libre prestation de services doit contribuer à une plus forte concurrence entre les établissements financiers, à un plus large éventail des services financiers et à, finalement, une plus grande efficacité des marchés financiers.

La libre prestation de services dans le secteur financier est un droit reconnu par le traité des Communautés Européennes qui vaut aussi pour les services bancaires et les assurances qui assurent des mouvements de capitaux depuis la libéralisation des flux de capitaux. Pour certaines activités comme le recueil de dépôts auprès du public, un établissement était toutefois exigé dans la plupart des pays membres, ce qui est la négation d'une libre prestation de services mais qui a cependant été accepté dans certaines circonstances par la Cour de Justice Européenne.

Sinds de tweede bankrichtlijn, die in 1989 werd aangenomen en begin 1993 in werking trad, kunnen de Lid-Staten de uitoefening van bankwerkzaamheden niet langer aan een vestigingsvereiste onderwerpen, althans niet wanneer zij worden verricht door kredietinstellingen die in hun land van herkomst een vergunning hebben en afdoende zijn gecontroleerd. Andere Europese richtlijnen hebben de vestigingsvereiste afgeschaft voor het uitoefenen van verzekeringsactiviteiten en van beleggingsdiensten. Sinds de inwerkingtreding van deze richtlijnen is het recht van vrije dienstverlening dus ook in die sectoren verworven.

Toch meent de Afdeling dat zich bij de concrete uitoefening van de vrije dienstverlening enkele algemene risico's voor de Belgische financiële sector of deelsectoren ervan kunnen voordoen. De leden van de Afdeling menen op algemene wijze de aandacht van de Minister van Financiën op deze risico's te moeten trekken, zonder zich daarom in de plaats te willen stellen van de terzake bevoegde instanties die deze problemen veel dichterbij volgen en beter dan de Afdeling bevoegd zijn om terzake technische oplossingen aan te reiken.

Een eerste risico is dat, ondermeer door de sterke vooruitgang van de toepassingen van de telecommunicatie en informatica in de sector, het onderscheid tussen enerzijds de activiteiten die worden uitgevoerd via de vrije dienstverlening en de activiteiten die worden uitgeoefend via de aanwezigheid van een bijkantoor duidelijk moeilijker te trekken geworden is. Een duidelijke en eenvormige interpretatie terzake is dus noodzakelijk. Uit de recente ervaring blijkt echter juist dat een risico bestaat dat de definiëring van wat als een bijkantoor moet beschouwd worden substantieel zou kunnen gaan verschillen naargelang het om bank-, verzekerings- of beleggingsdiensten gaat.

Een tweede risico dat de Afdeling meent te kunnen identificeren, is dat van een discriminatoire behandeling tussen de financiële producten die door de betrokken Europese richtlijnen gedekt zijn. Deze mogelijke discriminatie kan voortvloeien uit de fiscale of andere regelgeving en is notoir reëel voor bepaalde bank- en verzekeringsproducten, die steeds meer elkaars substituten geworden

zijn. Bijgevolg maakt zij een harmonisatie van de betreffende Europese richtlijnen wenselijk.

Een derde risico -wellicht het meest fundamentele- betreft het gebruik van het begrip "algemeen belang" dat door de lidstaten wordt ingeroepen om maatregelen op te leggen die de vrije dienstverlening beperken. Vooreerst heeft de Afdeling in dit verband de indruk dat de interpretatie die door bepaalde lidstaten aan dit begrip wordt gegeven, de vrije dienstverlening van buitenlandse ondernemingen op hun grondgebied kan bemoeilijken, in een mate die buiten verhouding staat tot het beweerde doel. Het feit dat dit begrip in België anders is ingevuld of een ruime beoordelingsmarge open laat, zou er dan ook in bepaalde gevallen kunnen toe leiden dat tussenpersonen uit bepaalde lidstaten in België sommige activiteiten gemakkelijker kunnen ontplooiën dan het geval is voor de Belgische financiële tussenpersonen in de betrokken lidstaten. Het risico is ook dat in een groot aantal materies de Belgische regels van algemeen belang sinds jaar en dag alleen toepasselijk zijn op in België gevestigde financiële instellingen en dus nog geen rekening houden met de omstandigheid dat vanaf 1993 geen vestigingsvereiste meer kan worden opgelegd voor sommige activiteiten die voorheen in vrije dienstverlening verboden waren. Hierbij moet worden opgemerkt dat de vermelde problematiek zich in het kader van de Europese eenheidsmunt nog riskeert te verscherpen. Daartengevolge zou het aangewezen zijn dat men op Europees niveau tot een geharmoniseerde interpretatie zou komen van het begrip "algemeen belang". Die zou moeten verzekeren dat enerzijds de inhoud van dit begrip niet onder een minimale drempel verschuift en dat anderzijds een te brede interpretatie niet onnodig de vrije dienstverlening beperkt.

De Afdeling meent dat de hoofdreden waarom ze de aandacht van de Minister op vermelde risico's meent te moeten trekken, gelegen is bij het feit dat door de technologische vooruitgang het verschil tussen een financiële tussenpersoon die in het gastland gevestigd is en een financiële tussenpersoon die er werkt in het kader van de vrije dienstverlening, sterk is afgenomen. Tussen beide categorieën van tussenpersonen riskeren zich zodoende ongelijke concurrentievoorwaarden voor te doen of te profileren. Dergelijke ontwikkeling

zou niet alleen kunnen uitmonden in een aanzienlijk ontvangstenverlies voor de Belgische overheid, maar zou er uiteindelijk ook kunnen toe leiden dat de Belgische financiële sector geleidelijk in de verdrukking geraakt en steeds minder in staat is de toegevoegde waarde, de werkgelegenheid en het dynamisme te verwezenlijken die zo cruciaal zijn in een economie die steeds meer een diensteneconomie wordt.

In dit kader vraagt de Afdeling zich dan ook af of een aantal relevante regels en randvoorwaarden die thans alleen op de hier gevestigde financiële instellingen van toepassing zijn, niet moeten worden uitgebreid tot de vrije dienstverleners.